

slag, og efterat vi idag have hørt det mestertlige Foredrag af den høitærede Minister imod disse Forslag, saa har man al Anledning til at fatte sig i den størst mulige Korthed. Jeg har selv i sin Tid aflagt Prøver og været paa Veie med at troe paa Systemets Nytte, men saa blev jeg valgt til at være med at bedømme Prøvestykker, og jeg kan ikke nægte, at jeg i denne Function mere og mere kom til den Erkjendelse, at Prøven ligeoverfor Publicum er Intet, og ligeoverfor Haandværkerne selv i mange Tilfælde værre end Intet. Det er virkelig en piinlig Stilling at være sat i den Nødvendighed at maatte cassere Prøvestykker, hvorpaa man veed, at der er anvendt baade Tid og Flid, for Mænd, der sidde med Familie, og saaledes forhindre dem fra at ernære sig paa den Maade, som de efter deres Overbeviisning fandt at være den bedste, og jeg vil her tillade mig at henvise til de flaaende Argumenter fra den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 1ste Valgkreds (Somard). Det kan være haardt nok for Mennesker at føle, at de i Duelighed og Eyrer staae tilbage for mange andre af deres Medborgere; men dette er en Ulighed, som vi ikke kunne indlade os paa at udbævne; det er ofte Forsynets Værk, men efter min Overbeviisning vilde det være en stor Uret, om man vilde indføre eller opretholde Foranstaltninger, for ligesom yderligere at sætte en Straf for disse i flere Henseender mindre Begunstigede. I et saadant Dieblif har jeg virkelig troet at have god Grund til at ønske: Gud Pokker havde alle Prøver! Med Hensyn til det foreliggende Forslag, da skal jeg først bemærke, hvad der jo ogsaa tidligere er blevet anført under denne Discussion, at, naar man vil, at en let Prøve i et enkelt Dag skal kunne give Adgang til alle eller flere Haandteringer, saa er det jo klart, at det ikke er nogen Prøve i den Forstand, som vi nu ere vante til at tage dette Ord; det har ikke mere tilfælles med det Prøvesystem, vi hidtildags have kjendt, end netop Navnet. Jeg har ogsaa hørt, at man heller ikke vil have denne saakaldte Prøve betragtet som Prøve paa Duelighed; det skal kun være et Middel, til at forhindre Capitalens skadelige Indfly-

delse paa Haandværksdriften. [Jeg skal gjerne erkjende Nødvendigheden af i visse Retninger at indskrænke Capitalens Herredømme, men jeg troer ikke — det er idetmindste min Overbeviisning — at den virker til Industriens Udvikling og Opkomst, eller i Haandværkernes sande Interesse, der paa denne Maade vil forhindre, at Capitalen tilflyder Haandværket. Jeg kan heller ikke paa nogen Maade stemme for Bibeholdelsen af Prøve i een Retning uden at den tillige opstilles i en anden. Jeg kan ikke ansee det for rigtigt, at man opretholder Prøven for Haandværk, naar man ikke ogsaa vil have Prøve for Handel. Jeg har hørt den Opfordring fremsat til os, der ikke ville have Prøve i nogen Retning, at vi skulle fremkomme med Forslag til en Prøve for de Handlende. Jeg troer dog, at det maa være aldeles indlysende, at en saadan Opfordring er aldeles uberettiget, thi det Naturlige for os er jo dog det at modsætte os Prøven der, hvor den søges indført eller bibeholdt. Jeg anseer de Bestemmelser, som findes i denne Lov og som gaae løs paa at fjerne de Hindringer, som i den nuværende Lovgivning ere tilstede baade for Haandværkere og Andre, fra at komme over paa Handelsgebetet, for meget heldige. Jeg troer med den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 1ste Valgkreds (Somard), at der kan regnes paa en Tilgang til Handelen netop fra Haandværksklassen; og jeg vil spørge, hvilken Klasse man troer der vilde blive den tabende, dersom man kom til, ogsaa for Handelen, at indføre et Prøvesystem, hvor der maaskee kunde blive Tale om, at Bedkommende skulde frequentere Handelskafademier for at kunne bestaae. Hvis dette blev Tilfældet, vilde dette jo blive en total Umulighed for Haandværkere at staae ind paa denne Bane. Jeg kan saaledes ikke stemme for de foreliggende Forslag; jeg stemmer imod dem, i den Overbeviisning, at jeg derved handler saavel i Haandværkerens som i det hele Samfunds Interesse.

Monrad: Der er, siden jeg sidst havde Ordet, fremkommet en heel Deel Bemærkninger, der have taget Hensyn til hvad jeg yttrede igaar. Der er imidlertid dog kun enkelte af